అమూల్యం

వాకిట్లో అడుగు పెట్టగానే గట్టిగా మొరిగింది కుక్క. పలకరిస్తే కుక్కలేమీ చేయవని అనడం విన్నాను. పైగా బెదిరితే చూచిన వాళ్ల నవ్వుకో వచ్చు అంచేత ప్చ్ ప్చ్ ప్చ్ అంటూ చిటికెలు వేస్తూ ముందుకు వెళ్లాను. అది నా పాదాలను వాసనచూస్తూ చుట్టూ ప్రదక్షిణం చేస్తుంటే నెమ్మదిగా వంగి వీపు నిమిరాను. అది తప్పుకొని గెంతుతూ లోపలికి వెళ్లిపోయింది. ఇంటిలో ఎవరూ ఉన్న అలికిడి కన్పించలేదు. వసారాలో ఉన్న నవారు మంచాన్ని వాల్చుకొని కూచున్నాను. కుక్క మళ్లీ బయటికి వచ్చి నన్ను ఎగాదిగా చూచి మంచం చుట్టూ తిరిగి లోపలికి వెళ్లింది. ఇట్లా నాలుగైదు మార్లు లోపలికీ బయటికీ తిరిగాక స్నానాల గదిలోనుండి బయటికి వచ్చారు కవిగారు.

"ఒక్క క్షణం కూర్చోవయ్యా!" అని ఆయన మళ్లీ లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు. కుక్క అటూ యిటూ తిరగడం మానుకొని వాకిలికి అడ్డంగా పడుకొన్నది నావంక చూస్తూ.

రెండు నిమిషాల్లోనే కవిగారు పేము కుర్చీ తెచ్చి మంచం ముందు వేసి కూచున్నారు. "బలే కుక్కను సంపాదించారే ఎక్కడ పట్టుకొచ్చారు?" అన్నాను దానివంక చూస్తూ.

"నేను పట్టుకరాలేదు అదే వచ్చింది" అన్నాడాయన.

"అదే వచ్చిందా? ఎక్కడనుంచి వచ్చింది?" అన్నాను నవ్వుతూ. కవిగారు ఈ కుక్కను గురించి గూడా ఏదైనా కథ చెబుతారు కావాలనుకున్నాను. ఆయన

వాలకాన్ని చూచి, అంతే జరిగింది. ఆ కుక్కను గురించి ఆయన పెద్ద కథనే
చెప్పారు. అసలు ఆయనమీద నా కభిమానం పుట్టిన ఘట్టం కూడా బహు చిత్ర
మైంది ఆయన జాగిలాన్ని గురించి వ్రాసిన గేయాలను చదివి ఆయనను
దర్శించాలనుకొన్నాను ఒక మహాసభలో ఆయన ఉపన్యాసం ఉందని వెళ్ళాను
తీరా వెళ్ళాక ఆయన సభలో ఆ జాగిలాన్ని గురించి వ్రాసిన గేయాలే చదివారు.
ఆనాడు యేర్పడిం దాయనతో పరిచయం. అప్పుడప్పుడూ తీరిక చిక్కినప్పుడల్లా
ఆయన్ను దర్శించుకొంటూ ఉంటాను, వెళ్లినప్పుడల్లా ఆయన ఏదో ఒక కథ
చెబుతూ ఉంటాడు ఆ కథల్లో ఎక్కువ భాగం నవ్వు పుట్టించేవి. కాస్సేపు
సరదాగా కాలక్షేపం జరిగినా ఆ వ్యవధిలోనే విజ్ఞానం కూడా వికసిస్తుండేది.

"అది కాట్పాడినుండి వచ్చిందయ్యా" అన్నారాయన. కాట్పాడినుండి కవి
గారింటి కొక కుక్క వచ్చిందంటే ఎలా నమ్మాలి? ఆయన చెబుతున్నారు గనుక
నమ్మక తప్పదు, అసత్యం చెప్పవలసిన అవసరం ఆయనకు లేదు.

"నేను ఆ మధ్య తిరువణ్ణామలై వెళ్ళివచ్చాను నీకు గుర్తుందనుకొంటాను.
దారిలో కాట్పాడి స్టేషన్‌లో అటూ యిటూ పచారు చేస్తున్నాను" అని అంటుండ
గానే జాగిలం తుర్రుమని వీధివైపు వెళ్ళింది. కవిగారి భార్య లోపలికి వస్తుంటే
ఆమె వెనుక తోకను వూపుకొంటూ మళ్లీ యధాస్థానం లోకి వచ్చి పడుకొంది.

"బలే మెలకువైంది చీమ చిటుక్కుమంటే చాలు తెలుసుకొంటుంది. మనం
మనిషి ముఖాన్ని చూచి కూడా అతని స్వభావాన్ని కనిపెట్టలేం. ఇది పాదాలను
చూచి అతని హృదయాన్ని తెలుసు కొంటుంది, నిజంగానే చెబుతున్నాను. ఇది
మాయింటికి వచ్చినప్పటినుండీ నా కెందుకో చాల సంతృప్తిగా వుంది చెప్పరాదు
గానీ నాకు మానవుల మీద విశ్వాసం నశించింది. దానికి బోలెడు కారణాలున్న
వనుకో" అంటూ జాగిలంవైపు చూశారు కవిగారు.

అది మెల్లగా లేచి కవిగారి పాదాలను స్పృశించి "కుయ్ కుయ్" మంటూ ఉన్నది "వెళ్లు అమ్మను కాఫీ తీసుకు రమ్మను" అన్నారు కవిగారు ఆ మాట విన్న దవసరం అది ఒక్క గెంతులో లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. కవిగారి భార్య రెండు కాఫీ కప్పులతో రావడాన్ని చూచి ఆశ్చర్య పడ్డాను.

"ఎందుకలా ఆశ్చర్య పడుతున్నావ్? ఇందులో ఆశ్చర్య పడవలసిన దేమున్నది. ప్రాణంలేని యంత్రాలే మానవుడు చెప్పే పనులను చేస్తున్నాయి. ఇక ప్రాణం వుండే జంతువులు చేయడంలో విశేష మేముంది దీనికన్నీ తెలుసు. నీకు చెబితే నమ్మవు గానీ నేను ప్రయాణమవుతుంటే చెప్పులు తెచ్చి పాదాలవద్ద పడవేస్తుంది, చేతి కర్రను అందిస్తుంది దీని చిలిపి చేష్టలు చాల ఉన్నవనుకో, అసలు కథను చెబుతాను. ముందు కాఫీ తీసుకో" అన్నారు కవి గారు. నేను కాఫీ కప్పు నందుకోగానే కవిగారు జాగిలంవైపు చూచి "వెళ్ళి పాలు త్రాగు, పో" అన్నారు అదిక విగారి భార్యతోపాటు లోపలికి వెళ్ళిపోయింది, ఆ వెనుక నా వైపు చూచి ప్రారంభించారు కవిగారు:

"చల్లగా వెన్నెల, ఐనా మహాచలిగా ఉంది శాలువను కప్పుకొన్నాను, చలి వేస్తున్నా ఆ వెన్నెల్లో ఆరుబయటే కూచుందామనిపించింది, ఒక చిన్న చెక్కమీద కూచుని ఆకాశంకేసి పరీక్షగా చూస్తున్నా, నా పాదాల నేదో స్పృ శించింది! కాలితో విసిరాను, బరువుగా తగలడం.....కుయ్యోమన్న ఏడుపు..... కుక్క కరచిందేమోనని గాబరాపడ్డాను ఊరికే స్పృశించిం దంతే, కాని దానికి నా కాలితాపు బాగా తగిలిందనుకొంటాను, అది నిజంగానే ఏడ్చుకొంటూ ఆవలి వైపు వెళ్ళింది! అక్కడో ముసలాడు కర్రను విసరబోయాడు తప్పుకొని మళ్లీ నా వైపు వచ్చింది. నన్ను చూచి మళ్ళీ టీ దుకాణంవైపు వెళ్ళిపోయింది.

నా కెందుకో ఉన్నట్టుండి దానిమీద జాలి పుట్టింది కారణం చెప్పలేను! కాలితో తన్నిన తాపునకు మంచి దెబ్బ తగిలి ఉంటుందని అనుకొన్నాను, ఆ సమయానికి నాకు మా అమ్మ జ్ఞప్తికి రావడం చాల విచిత్రం చిన్నతనంలో మా

యింట్లో ఒక కుక్కను పెంచుకొనే వాళ్ళం దానిపేరు శివంగి, అది చాల ఎత్తుగానూ, బలంగానూ ఉండేది. నేనా కుక్కను చేత్తోగుద్దేవాణ్ణి, నా యిష్టం వచ్చినట్లు తన్నేవాణ్ణి, ఐనా అది పట్టించుకొనేది గాదు నావద్ద తన్నులు తినడమే దాని కొక సరదాగా ఉండేది, అమ్మ మాత్రం గట్టిగా చెప్పేది, "కుక్కను తన్నితే కాలికి సలుపు పడుతుంది'' అని, ఆమె విశ్వాస మది, ఆ భయంతో క్రమంగా తన్నడం మానుకొన్నాను, పెద్దవాళ్లేదో బలమైన కారణం ముంటేనే ఒక నియమాన్ని విధిస్తారనుకొంటాను, నోరులేని జంతువును కొట్టగూడదంటే ఏవరు ఏదో రోగం వస్తుందని భయపెట్టారు, ఆ విషయం నాకు జ్ఞప్తికి వచ్చింది మా అమ్మ ఆజ్ఞను మళ్ళీ యిన్నాళ్ళకు ధిక్కరించా నెందుకూ? అని నన్ను నేనే ప్రశ్నించుకొన్నాను అమ్మ శివంగికి రాత్రుల్లో గోనెను కప్పి పెడుతుండేది, కుక్కకు కూడా చలి వేస్తుందన్న విషయం అమ్మకు తెలుసు ఆ సత్యాన్ని నేను కాట్పాడి స్టేషన్‌లో కనుగొన్నాను ప్రత్యక్షంగా చూశాను టీ దుకాణంవైపు వెళ్ళిన కుక్క బల్లక్రిందకు చొరబడింది దుకాణం వాడు ఒక్కతాపు తన్నాడు. అది అక్కడినుండి మళ్లీ గడగడలాడుతూ ఆరుబయటికి వచ్చింధి ప్రతి ప్రయాణికుని పాదాలను స్పృశించబోతోంది ప్రతివాడూ దాన్నుండి తప్పుకొంటున్నాడు. నిజంగా దానికి చలిలేకుంటే అలా ఎందుకు తిరుగుతోంది!

ఒక్క చలిమాత్రమే గాదు ఆకలి గూడా వేస్తున్నది గావాలి, టిఫిన్ స్టాల్ ముందు తింటున్న ప్రతివాని ముందూ నిలబడి ఎంతో జాలిగా చూస్తున్నది, దాని చూపులలో కన్పిస్తున్న ప్రార్థనా పూర్వకమైన భావాన్ని పసిగట్టే శక్తి మానవునికి లేదనుకొంటాను ఎవరి ఆతురతలో వారున్నారు. అసలు జాగిలంవైపు చూచేటంతటి ఓపిక గూడా ఏ ప్రయాణికుని కుంటుంది? రైలు స్టేషన్లలో టిఫిన్ స్టాల్సు ముందు కుక్కలకంటే మనుషులే ముందుగా కన్పిస్తారు. ఈ విషయం చెబుతుంటే నా కొకసారి గూడూరులో జరిగిన సంఘటన జ్ఞప్తికి వస్తోంది. బండి నిలువగానే ముఖం కడుక్కొని ఒక పెరుగన్నం పొట్లం కొనుక్కున్నాను. విప్పే లోగా ఇద్దరు కుర్రాళ్లు చేతులు చాచుకొని నిలబడ్డారు అన్నం తింటుండగానే

చేతులు చాస్తే మనం ఎలా తినగలం? ఆ పొట్లం వారి కిచ్చేశాను మళ్లీ ఇంకొకటి కొనగానే యింకో నలుగురు కుర్రాళ్లు ముందుకు వచ్చారు. అవి రాయలసీమ కరువు రోజులనుకో: అలా చూశాను చుట్టూ ఇరవైమంది కుర్రాళ్లున్నారు. జేబులోనున్న చిల్లర డబ్బులు లెక్కపెట్టాను ఐదు రూపాయ లున్నాయి. టిక్కెట్టు ఉంది గనుక ప్రయాణం సాగిపోతుంది. ఒక్క క్షణం ఆలోచించి నాలుగు రూపాయలకు పొట్లాలు కొనేశాను. ఇరవైఒక్క పొట్లాలు తలా ఒక టిచ్చాను నేనూ ఒకటి విప్పి వారితో కలిసి తిన్నాను. భగవంతుడు నన్ను ఇంతవరకూ పస్తు పెట్టలేదనుకో ఇంటికి వెళ్లేలోగా ఒక పూటకే మిత్రుడో కనిపించి అన్నం పెడతాడు లేనని సాహసించాను. ఆ కుర్రవాళ్ళంతా తింటుండగా నేనెంత ఆనందాన్ని అనుభవించానో, సంతృప్తిపడ్డానో చెప్పలేను నీతో గనుక చెబుతున్నాను ఇలాంటి విషయాలు చెప్పుకోరానివి. చెప్పినా మానవ మాత్రులు నమ్మలేనివి ఆ పూటకాపూట గడుపుకొనే మన లాంటివాడు ఈలాంటి త్యాగాలు చేస్తారంటే లోకం నమ్మదు" అని పొగచుట్టను పైకి తీస్తూ "అగ్గి పెట్టెను యిచ్చివంపే" అంటూ కేక వేశారు కవిగారు. చిటికెలో అగ్గిపెట్టెను నోట కరచుకొని వచ్చింది జాగిలం

కవిగారు అగ్గిపెట్టె నందుకొని చుట్టను ముట్టించి ప్రారంభించారు

"స్టేషన్‌లో ఏదో బండివచ్చి ఆగింది. చాలమంది దిగారు. అంతకంటే ఎక్కువమందే ఎక్కారు ఎందరు దిగినా, మరెందరెక్కినా కుక్కను గురించి పట్టించుకొనే వా రెవరూ కన్పించలేదు. వచ్చిన బండి వెళ్లిపోయింది నేనూ, మరో పదెనిమిది మంది మాత్రమే మిగిలాము బుక్‌స్టాల్ కొంచెంగా తెరచి అమ్మే కుర్రాడు కునికిపాట్లు పడుతూ కూచున్నాడు కుక్క అటూ యిటూ తిరుగుతూనే ఉంది దాని కడుపు వీపునకు అంటుకపోయింది. బాగా ఆకలి వేస్తున్నట్టుంది. కొళాయివద్ద చిన్న చిన్న గుంటల్లో నిలిచిన నీటిని చప్పరించి మళ్లీ నా పాదాల వద్దకు వచ్చింది అతి దీనంగా చూస్తూ నిలబడింది. నా కా క్షణంలో

వివేకానందుడు జ్ఞప్తికి వచ్చాడు "నా దేశంలో ఒక కుక్క కూడా పస్తుపడుకో రాదు" అన్నాడాయన ఆ మాటలో ఎంత అర్థముంది! అంతటి మహనీయుడు గనుకనే వివేకానందుడు చరితార్థుడయ్యాడు అవును. దేశంలో ఎక్కడైనా సరే ఒక కుక్కపిల్ల కూడా పస్తు పడుకోరాదు అలాంటి ప్రతిజ్ఞతోనే దేశోద్ధరణకు కంకణం కట్టుకొన్నాడు స్వామి వివేకానంద

కానీ నా కళ్ళముందు ఒక కుక్క పస్తు పడుకొన్నది· అది ఆకలిగా ఉన్నదని, తనకు అన్నం పెట్టమని దానికి కనిపించిన ప్రతి మనిషినీ అర్థించింది. దాదాపు రెండు గంటలనుండి దానిని పరిశీలిస్తున్నాను ఎందుకనో యాచించింది. దానికి నోరుఉంటే మానవ భాష మాట్లాడగలిగివుంటే గట్టిగా ఎలుగెత్తి చెప్పి ఉండేది "భిక్షాందేహి" అని శ్రావ్యంగా పాడి ఉండేది. ఈశ్వరుడా భాష నివ్వ లేదు ఒక్క చూపుల తోనే అర్థించగలదు కనులతోనే యాచించగలదు. అడిగితేనే: గట్టిగా గొంతెత్తి ఏడుస్తూ యాచించి తేనే తోడి మానవునికి అన్నం పెట్టని మానవుడు చూపులతో యాచించే కుక్కకు అన్నం పెడుతాడా? అసలు కుక్కలవైపు చూచే విశ్రాంతి మానవుని కెక్కడిది? స్టేషన్‌లో కూచుంటే కళ్లను ఆకర్షించేవి యెన్నో ఉంటాయి. కూడలి కేంద్రాలైతే ఎన్నో ప్రాంతాల మనుషులు దిగుతూ ఎక్కుతూ ఉంటారు· వారిలో అందమైన వారు కూడా ఉంటారు. సహజంగా వారి సౌందర్యాల వైపు తిరుగుతుంటాయి పరిశీలకుల నేత్రాలు. ఆ మాటకు వస్తే అందరూ అంతే కవులూ, చిత్రకారులూ ఎవరైతేనేం.... కాముకులూ, విరాగులూ అందరూ ఏదో అందంచేతనే ఆకర్షించబడుతారు నిజానికి నేనూ అంతే బనా ఆరోజు ఆ రెండు గంటలసేపూ ఆ కుక్కను గురించి ఆలోచిస్తూ దాన్ని పరిశీలిస్తూ ఉండిపోయానంటే నాకే ఆశ్చర్యంగా ఉంది.

ఆ సమయంలోనే నేను కుక్కను గురించి వ్రాసిన గేయాలుకూడా జ్ఞప్తికి వచ్చాయి. ఒక్కొక్క పాదమూ స్మరణకు వస్తున్నాయి. ఆచరణ వేరు; కవిత్వం వేరు ఉపన్యాసాలలో కన్పించే ధర్మాలు నిత్య జీవితాల్లో కన్పిస్తే ప్రపంచం ఇంత

అధ్వాన్నంగా ఉండేదికాదు· మరిగేయాలు వ్రాస్తూ. కథలు చెబుతూ కరుణా, జాలి అంటే అర్థమేముంది? అందుకనే తక్షణం లేచాను· టిఫిన్‌స్టాల్ వైపు వెళ్ళి ఒక పొట్లాన్ని కొన్నాను చకచకా కుక్కదగ్గరికి వెళ్ళి పొట్లాన్ని విప్పి ముందుంచాను ఒక్క మెతుకునైనా వదిలి పెట్టకుండా తిన్నది మధ్య నావైపు రెండు మూడుమార్లు చూచింది ఆ చూపుల్లోని కృతజ్ఞతా భావాలను కొలిచే సాధనాలను మానవు డింత వరకూ కనిపెట్టలేదు. గాలినీ ద్రవపదార్థాలనూ, ఘన పదార్థాలనూ కొలవడం తేలిక గావచ్చు కానీ ఒక ప్రాణి మరో ప్రాణికి చూపే కృతజ్ఞతను కొలవడం యెట్లా? ఒకరి పట్ల మరొకరి కున్న ప్రేమను విలువకట్టేదెట్లా? ఇవన్నీ ప్రశ్నించుకొన్నప్పుడు మానవునికి పరిష్కరించకుండా మిగిలిపోయిన సమస్యల సంఖ్యాకంగా కన్పిస్తాయి. ఉదాహరణకు నేను కవినైనా ఆ క్షణంలో ఈ జాగిలం చూచిన చూపు :. ఆ దృక్కులలో కన్పించిన కృతజ్ఞతలను వర్ణించలేక పోయాను ఆప్యాయంగా మళ్ళీ పాదాలను స్పృశిస్తూంటే దాని ఒంటిమీద చెయ్యి వేశాను. అలాంటి స్పర్శను అనుభవించి ఎన్నాళ్ళయినదో తెలియదు ప్రతిచోటా అది దెబ్బలు తింటూ వచ్చింది కావాలి, మానవులంతా తమ జాతిని కొట్టడానికే పుట్టారేమోనని అనుకొని ఉంటుంది. కానీ కొన్ని కుక్కలైనా యజమానులవెంట సరదాగా తిరగడాన్ని అది చూచి ఉంటుంది అంచేత అలాంటి అవకాశం తనకూ ఉంటే ఎంత బావుండునని అనుకొని ఉంటుంది కావాలి.

ఏమైతేనేం! కుక్కకు అన్నం పెట్టాను, దాని ఆకలి తీరిపోయింది పాపం పుణ్యంమాట అటుంచి ఆత్మలూ, పరమాత్మలూ స్వర్గమూ నరకమూ యివన్నీ యధార్థమైతే కనీసం వివేకానందుని ఆత్మకు కొంతమట్టుకు సంతృప్తి కల్గి ఉంటుందనుకొంటాను. ఇలాంటి ఊహలు కొందరి దృష్టిలోనే కాదు చాలామంది దృష్టిలో అసహజాలేకాదు అప్రయోజనాలుగా కూడా కన్పిస్తాయి, కానీ భావన, ఊహ, ఆశ, కల, ఆవేదన, సంతృప్తి యివన్నీ లేనపుడు మనిషి యంత్రమై పోతుంటాడు. చలనంలేని జడపదార్థమై అతని హృదయం ఉక్కుకంటే కఠినమై పోతుంది.

బండి రావడానికి యింకో అరగంట వ్యవధి ఉన్నది, కాస్సేపు నడుము వాలిస్తే బావుండు ననిపించింది. పడుకోడానికి కనువైన చోటు రెండవ తరగతి మొదటి తరగతి వెయిటింగు రూము మాత్రమే, మూడవ తరగతి ప్రయాణికుల హాలు ఒక చిన్న చేపల మార్కెట్టువలె ఉంటుంది ఏ వూరైనా అంతే. ఎక్కడ అరటి తొక్క అక్కడే ఉండగా చిత్ర విచిత్రమైన వస్తు జాలాలతో ఆ పరిసరాల లోని అపరిశుభ్రతవంతా ప్రోగుచేసుకొని ఉంటుంది అక్కడెలా పడుకోవడం? మూడవ తరగతి ప్రయాణీకుడు డెప్పుడూ చులకనే అంచేత ఉన్నచోటనే ఆ చిన్న చెక్కమీదే అలా వెనక్కి ఒరిగాను, నిద్రచోటు నెరుగదు; ఆకలి రుచినెరగదు గదా? బాగా నిద్ర పట్టింది. ఎప్పుడు వచ్చి నిలిచినదో బండి తెలి యదు, గబగబా లేచి కన్పించిన పెట్టెలో చొరబడ్డాను; దైవానుగ్రహమువలన కొంచెం పల్చగానే ఉన్నారందులో. కూర్చున్న రెండు మూడు నిమిషాల కల్లా బండి కదిలినది: అక్కడినుండి రైలు అతి నెమ్మదిగా నడుస్తున్నది, పట్టాలు తప్పినా ప్రాణ భయమాత్రము ఉండదు: మెల్లిగా చోటు చేసుకొని కిటికీవైపు తలవాల్చుకొని పడుకొన్నాను: గంటన్నర ప్రయాణమైనా రెండు గంటలవుతుంది రైలు వెళ్ళడానికి ఆలోగా మరో చిన్న కునుకైనా చాలనుకొన్నాను.

పడుకొన్నాను గానీ నిద్రపట్టలేదు. వెన్నెల్లో ప్రకృతి ఎంతో రమ్యంగా వున్నది. ఆలా కన్పించే పచ్చని పొలాలవైపు చూస్తుండగానే నాకి కుక్క జ్ఞప్తికి వచ్చినది, పాపం! ఆ పూట అన్నం పొట్లము కొనిపెట్టాను. రోజూ అన్నము పెట్టే వాళ్ళెవరు? దాన్నికూడ పిలుచుకొని వచ్చివుంటే బావుండేదనుకొన్నాను; రైల్లో కుక్కను ఎక్కించక పోయినా ప్రత్యేకంగా పెట్టెలో ఎక్కించి వుండ వచ్చు, పోనీ డబ్బులు పోతేనేం, రూపాయో రెండు రూపాయలో తీసుకొని ఉం టాడు. చిటికెవేసి ఉంటే అది బండెక్కి ఉండేదేమో! వచ్చేటప్పుడు దాన్నిగురించి అనుకొనే వ్యవధి కూడా లేకపోయినది. ఒక్కొక్క కుక్కను రూపాయనుండి వెయ్యి రూపాయల వరకూ కొనేవారున్న ఈ రోజుల్లో ఉచితముగా లభించిన బాగి లాన్నీ, అంతులోనూ ఎంతో ప్రేమనూ, కృతజ్ఞతనూ చాటిన కుక్కపిల్లను

ఎందుకు వదిలి పెట్టానా అన్పించినది; ఆలోచిస్తుంటే దానికి నాకూ ఏదో విడదీయరాని చెలిమి ఉన్నట్టు కన్పించింది. కేవలం ఒక కుక్కకోసం, దాని ఆకలిని తీర్చడంకోసం డబ్బు ఖర్చు పెట్టడం నా జీవితంలో అదే తొలిసారి. దానధర్మాలు చేయాలనే ఆకాంక్ష, ఉబలాటం అందరికీ ఉంటుందేమో నాకు తెలియదు. కానీ అవకాశాలు మాత్రం అందరికీ లభించవు.

జీవితంలో అదొక మంచిరోజు అని అనుకొన్నాను. ఆ కుక్కనుచూచి ఆ రెండు మూడు గంటల్లోనూ నేను చాలా విషయాలు నేర్చుకొన్నాను. కన్న తల్లిని స్మరించుకొన్నాను. మహానుభావుడైన వివేకానందుని జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొన్నాను ఒక ప్రాణి ఆకలిని చల్లార్చాను అన్నిటికంటే ప్రధానమైనది క్రొత్తభాషను నేర్చుకొన్నాను. దైవ భావనను, కరుణాంత రంగాన్ని నిష్కళంక ప్రేమను ప్రస్పుటింప చేయడానికి బ్రహ్మాండమైన పదజాలాలు అవసరంలేదు. చిన్న చిన్న మాటలతో వెన్నపూసలవలె గుండెలను ద్రవింపచేయడ మటుంచి ఒకటి రెండు దీన దృక్కులతోనే గండశిలలను సైతం కరిగించవచ్చు.

మహాపండితులతో మాట్లాడాను. అఖండ మేధావులతో చర్చించాను. విశ్వ విఖ్యాతులైన కవి పుంగవులను దర్శించాను. నేను ఏదో అతిశయోక్తి అంటున్నానని నీవు అనుకోరాదు. ఈ కుక్కను చూచినపుడు కల్గిన హృదయ స్పందనం, ఆ వెనుకటి పవిత్రమైన భావనలు మధురము దివ్యమూనైన స్మృతులు కలుగలేదు. ఇది యథార్థం. అందుకే ఆ రెండు గంటలూ నాకు నిద్ర పట్టలేదు. నాకా కుక్కమీదే ధ్యాస మిగిలిపోయింది. ఉదయము మళ్లీ కాట్పాడికి వెళ్లి దాన్ని వెదికి యింటికి తెచ్చుకొందామనే నిర్ణయానికి వచ్చాను.

స్టేషన్ రాగానే బండిదిగాను. స్టేషన్ బయటికి వచ్చి ఒక ఒంటెద్దుబండిని కుదుర్చుకొని ఇంటికి బయలుదేరాను. బండి కదిలిందో లేదో వెనుకవైపున సీర

కన్పించింది; నాకలవరం కానీ ఏదో ఊరకుక్క ఉంటుందని అనుకొన్నాను కన్పించలేదు కానీ నీడమాత్రం కన్పిస్తూ ఉంది బండీ ప్రక్కనే వస్తున్నది కావాలి, ఇది కాట్పాడిలో కన్పించిన కుక్క మాత్రం కాదు. అదెలా వస్తుందిక్కడికి అనుకొన్నాను. ఆశ్చర్యం! ఏం చెప్పను! బండి దిగి ఇంట్లో అడుగు పెడుతున్నాను. ఈ జాగిలం నాతోనే గృహ ప్రవేశం చేసింది.

"ఎక్కడిది ఇదెక్కడిది?" అన్నది మా ఆవిడ. నేనే తీసుక వచ్చాను. చాల మంచి కుక్క పెంచు కొందామన్నాను. మా ఆవిడ వైపుదీనంగా చూస్తూ ఇంట్లో జాగ్రత్తగా ఉంటానన్న భావాన్ని వెలిబుచ్చింది.

ఒక్కసారిగా సంతోషమూ ఆశ్చర్యమూ ఏదో చెప్పనలవికాని హృదయ చలనము....నాలుగైదు నిమిషాలు దీనివంక చూస్తూ కూచున్నాను, కిక్కురు మనకుండా మంచం క్రింద హాయిగా పడుకొన్నది.

పద్దెనిమిదిమైళ్ళు రైల్లో వచ్చిందా? ఉహూ....కాదు: రైలువేగం గంటకు తొమ్మిదిమైళ్లే ఇది మీటరు గేజి. రాత్రి ప్రయాణం, రైలు వెంబడీ పరుగెత్తే వచ్చింది. నేనుఎక్కిన పెట్టెలో అది ఎక్కలేదని మాత్రం గట్టిగా చెప్పగలను బహుశా సీటు క్రింద నక్కి ఉంటుందనుకోవడానికైనా పెట్టెలో రెండే బెంచీలున్నాయి. ఎవరి కాలికైనా తగిలి ఉండాలి మరెలా వచ్చి ఉంటుంది? సందేహం లేదు: రైలువెంబడీ పరుగెత్తే వచ్చి ఉంటుంది మధ్యలో రెండు స్టేషన్లలోనూ నేను దిగకపోవడం గమనించుకొని ఉంటుంది మూడో స్టేషన్లో దిగడాన్ని పసికట్టి వెంబడించింది. ఇంత కష్టపడి ఎందుకు వచ్చిందంటావ్"? అంటూ కవిగారు ప్రశ్నించారు.

నేనేమీ చెప్పకపోవడం చూచి ఆయనే అన్నారు. "నేను మొదట కాలితో విసరినపుడు దానికి పెద్ద దెబ్బతగిలి ఉంటుందేమో! కాని ఆ వెనుక డబ్బులుపెట్టి పొట్లంకొని నేనందులో కొంచెమయిన తీసుకోకుండా దాని కివ్వడాన్నిబట్టి అదేదో

అర్థంచేసి కొన్నది· ఎవరైనా కనికరిస్తే ఎంగిలి విదిలించి ఉంటారు లేదా మిగిలిన అన్నం విసరివేసి ఉంటారు లేదా తింటూ తింటూ ఒక కబళం దాని ముందు పడేసి ఉంటారు. నా విషయంమాత్రం దానికి ప్రత్యేకంగా కన్పించింది దానికోసమే పొట్లాన్ని కొనడం దానికే ఆశ్చర్యమై ఉంటుంది అంచేత ఎలాగైనా నాతో ఉండాలను కొన్నదది, దాని బలీయ మయిన కోరికను నేను కాదనలేక పోయాను. ఇంటికి వచ్చాక తరుమగొట్టినా అది వెళ్ళదని తేలిపోయింది'' అంటూ జాగిలం వైపు చూశారు కవిగారు. అది తోకను ఆడిస్తూ అతని మోకాళ్ళమీద ముందరి కాళ్లనుంచి నిలబడింది.

"అంతేకదరా? నువ్వు బలేగట్టివాడివి. చుట్టలై పోయాయి గానీ వెళ్ళి చుట్టల పెట్టె నిలా పట్టుకరా" అన్నారు కవిగారు జాగిలంతో.

అది నిమిషంలో తెచ్చిపెట్టింది పెట్టెను· కవిగారు చుట్టల పెట్టెను తెంస్తూ "అమ్మాయికి పెళ్ళిఐపోయాక యింట్లో అపనీ ఈపనీ చేసేవారు కూడా లేదు, అబ్బాయికేమో నెల్లూరులో ఉద్యోగమయింది, ఇప్పుడు ఒక కుర్రాడు చేసేటంత పనిని యిదొక్కటి చేస్తున్నదంటే నువ్వు నమ్మకపోవచ్చు" నన్నారు.

"బౌనారా ! అన్నాను జాగిలంవైపు చూచి'' ఆశ్చర్యం । అది తలను క్రిందికీ పైకీ ఆడించింది.

"చాలా విచిత్రంగా ఉంది" అన్నాను పైకి లేస్తూ.

"ఏముందిందులో విచిత్రం" అన్నారు కవిగారు· ఏంచెప్పను,

"చాలా మంచి కుక్క- ఇది మీ రన్నట్టు మనిషి కంటే మంచిది'' అన్నాను సెలవు పుచ్చుకొంటూ,

కవిగారు చిన్నగా నవ్వారు. ఆ నవ్వులో ఎంతో సంతృప్తి కనిపించింది. జాగిలం నావెంట కడపదాకా వచ్చి తోక నాడిస్తూ నిలబడింది, ఒకసారి ఒంటిని దువ్వి "మళ్లీవస్తాను'' అంటూ వచ్చేశాను.

ఐదేళ్లకు ముందు జరిగిన ఈ సంఘటనను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొన్నాను కళ్ళ నిండుకూ నీళ్లు క్రమ్మిన విషయం నాకు తెలియదు నిశ్శబ్దంగా ఎంతకాలం కూచు న్నానో కూడా తెలియదు. చేతిలో ఉన్న ఉత్తరాన్నిమళ్లీ ఒకసారి చదువుకొన్నాను.

"నీవు పంపిన రెండు పుస్తకములు అందినవి. మనస్థిమితంలేక వెంటనే చదవలేదు, త్వరలోనే చదవగలను మన శివంగి పోయింది అది వీధిలో ఉన్నపుడు మునిసిపాలిటీవారు పట్టుకొన్నట్టు ప్రక్కింటి పాప చెప్పింది. ఆరాత్రివెళ్ళి వ్యర్థ ప్రయత్నం చేశాను. అపాటికే దాని ప్రాణాలు తీసేశారు

వారంరోజుల వరకూ నాకు నిద్రపట్టలేదు. ఈ జాబు వ్రాస్తున్నప్పుడు కూడా అది నా పాదాలను స్పృశిస్తూ కలాన్ని లాగడానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్టే ఉంది.

ఏమని వ్రాయగలను నా యీవేదన! ఒక కుక్కను పట్టితెస్తే అర్ధ రూపాయ బహూమానమట! భగవాన్! మనదేశంలో ఎందరు వివేకానందులు పుట్టినా, మరెం దరు గాంధిమహాత్ములు అవతరించినా ఏం ప్రయోజనం! ఎందుకో నాకు చాలా నిరుత్సాహంగా ఉంది. నా జాగిలం పోయింది! నా జాగిలాన్ని మనిషి చంపేశాడు. నన్నడిగి ఉంటే నా ప్రాణాన్నే యిచ్చి ఉండేవాడిని గదా! పాడు డబ్బు ఎంతపని చేసింది! ఎనిమిదణాలకోసం కుక్కను చంపడమా? నా హృదయం తరుక్కు పోతున్నది ఎక్కువ వ్రాయలేను! ఎలా వ్రాయగలను!...."

సెలవ్,

ప్రేమతో.

"...... ...."